

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕ - ๑๖/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๖๔

วันที่ ๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง ศาลอาญา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกร้องกล่าวหา รวม ๒ คำร้อง (นางสาวเบนจา อะปัญญา ผู้ถูกร้องกล่าวหา ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ลศ ๖/๒๕๖๔ และ นายณัฐชนน ไพโรจน์ ผู้ถูกร้องกล่าวหาในคดีอาญา หมายเลขดำที่ ลศ ๘/๒๕๖๔) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามหนังสือส่งคำโต้แย้งของผู้ถูกร้องกล่าวหาทั้งสองคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

คำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๖๔)

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอาญา เป็นผู้กล่าวหา ยื่นกล่าวหา นางสาวเบนจา อะปัญญา เป็นผู้ถูกร้องกล่าวหา ต่อศาลอาญา ขอให้ลงโทษผู้ถูกร้องกล่าวหาในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๓ ประกอบประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๘๐ เนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๔ มวลชนกลุ่ม “แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม” ใช้เครื่องขยายเสียงและทำกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ อีกทั้งร่วมตะโกนด้วยข้อความต่าง ๆ ทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาลอาญา ผู้ถูกกล่าวหาแสดงพฤติกรรมโดยวิ่งผ่านแนวรั้วแผงเหล็กที่กั้นอยู่บริเวณหน้าบันไดทางขึ้นด้านหน้าศาลอาญา โปรงแผ่นกระดาศขณะวิ่งขึ้นบันได และพูดผ่านเครื่องขยายเสียงกล่าวโทษศาลยุติธรรมและตุลาการศาลยุติธรรม การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการประพฤติน่าไม่เรียบร้อยในบริเวณศาลและกระทำการฝ่าฝืนข้อกำหนดของศาลอาญา ว่าด้วยการรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาลอาญา พ.ศ. ๒๕๖๔ ฉบับลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

ผู้ถูกกล่าวหายื่นคำโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ บัญญัติให้ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือทั้งสองวิธี คือ (ก) ไล่ออกจากบริเวณศาล หรือ (ข) ให้ลงโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยกำหนดโทษจำคุกไว้สูงสุดถึงหกเดือน เป็นบทบัญญัติที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลสามารถลงโทษจำคุกสูงสุดถึงหกเดือนได้ทันที โดยปราศจากการใช้มาตรการอื่น ๆ ก่อน ทั้งที่ยังมีมาตรการที่จำกัดสิทธิที่น้อยกว่าไม่ว่าจะเป็นการกำหนดขั้นตอนให้ต้องตกเดือนก่อนใช้อำนาจในการลงโทษจำคุก การเพิ่มโทษในส่วนของโทษปรับแทนและลดระยะเวลาในการจำคุก หรือแม้กระทั่งการปรับเปลี่ยนโทษจำคุกดังกล่าวเป็นคุมขังเพียงยี่สิบสี่ชั่วโมงเท่านั้น นอกจากนี้ การกำหนดโทษจำคุกในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลสูงถึงหกเดือนเป็นการกำหนดโทษร้ายแรงและไม่สอดคล้องกับหลักความจำเป็น เพราะไม่ใช่มาตรการที่จำกัดสิทธิที่น้อยที่สุดหากเปรียบเทียบกับ การกำหนดโทษในต่างประเทศที่มีการกำหนดมาตรการจำกัดสิทธิของบุคคลที่น้อยกว่า เนื่องจากยังมีการกำหนดโทษกักขังหรือจำคุกในระยะเวลาที่สั้นกว่าแต่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการควบคุมการพิจารณาคดีให้เป็นไปโดยสงบเรียบร้อยได้ เช่น ประเทศอังกฤษกำหนดโทษ โดยการควบคุมตัวไม่เกินหนึ่งเดือน หรือประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดโทษโดยการนำไปคุมขังไม่เกินหนึ่งสัปดาห์ อีกทั้งกฎหมายภายในตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๔ กำหนดให้ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกินหนึ่งเดือน นอกจากนี้ การกำหนดโทษจำคุกสูงถึงหกเดือนดังกล่าวยังเป็นมาตรการที่ขัดต่อหลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ เนื่องจาก

เป็นมาตรการที่ทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนต้องถูกจำกัดอย่างรุนแรงและสูญเสียไปมากกว่าประโยชน์สาธารณะที่ได้รับจากการทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยสงบเรียบร้อย และยิ่งก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคมที่รัฐต้องเสียไปในการดำเนินการเพื่อดูแลผู้ต้องขังโดยไม่จำเป็น ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักความได้สัดส่วน เป็นการเพิ่มภาระและจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

คำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๖๔)

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอาญา เป็นผู้กล่าวหา ยื่นกล่าวหา นายณัฐชนน ไพโรจน์ เป็นผู้ถูกกล่าวหา ต่อศาลอาญา ขอให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๓ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๘๐ เนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๔ มวลชนกลุ่ม “แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม” ใช้เครื่องขยายเสียงและทำกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ อีกทั้งร่วมตะโกนด้วยข้อความต่าง ๆ ทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาลอาญา ผู้ถูกกล่าวหาเข้าร่วมชุมนุมโดยยืนอยู่บริเวณหน้าบันไดทางขึ้นด้านหน้าศาลอาญาและพูดผ่านเครื่องขยายเสียง กล่าวโทษศาลยุติธรรมและตุลาการศาลยุติธรรม การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการประพฤติดนไม่เรียบร้อย ในบริเวณศาลและกระทำการฝ่าฝืนข้อกำหนดของศาลอาญา ว่าด้วยการรักษาความสงบเรียบร้อย ในบริเวณศาลอาญา พ.ศ. ๒๕๖๔ ฉบับลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

ผู้ถูกกล่าวหาแย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ โดยแสดงเหตุผลเช่นเดียวกับคำร้องที่หนึ่ง

ศาลอาญาเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองคำร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ซึ่งศาลอาญาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว บังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น จึงส่งคำโต้แย้งทั้งสองคำร้องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับหนังสือ ส่งคำโต้แย้งทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า คำร้องที่หนึ่ง

(เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๖๔) และคำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๖๔) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลอาญาจะใช้บังคับแก่คดี เมื่อผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองคำร้องโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัย

คำร้องทั้งสองมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นประเด็นเดียวกัน ศาลรัฐธรรมนูญให้รวมการพิจารณาเข้าด้วยกัน โดยให้เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๖๔ เป็นสำนวนคดีหลัก

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองคำร้องและเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงไม่ทำการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง”

บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล มีเจตนารมณ์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาล ให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยรวดเร็วและเป็นธรรม อันเป็นมาตรการทางกฎหมายซึ่งเป็นที่ยอมรับกันตามหลักสากลทั่วไป ศาลในแต่ละประเทศทั่วโลก

ได้นำหลักเรื่องละเมิดอำนาจศาลไปใช้ประกอบการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีให้สมเจตนารมณ์ เพื่อผดุงความยุติธรรมแก่คู่ความ โดยมาจากแนวความคิดที่ว่าศาลหรือองค์กรตุลาการมีอำนาจหน้าที่ยุติข้อพิพาท และบังคับใช้กฎหมาย การพิจารณาคดีของศาลเป็นกระบวนการที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล ซึ่งนอกจากจะอำนวยความยุติธรรมแก่คู่ความทุกฝ่ายแล้ว การพิจารณาคดีที่ราบรื่นถูกต้องตามกระบวนการ ที่กฎหมายบัญญัติยังประโยชน์แก่ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองด้วย จึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติ ของกฎหมายในเรื่องละเมิดอำนาจศาลให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีได้โดยอิสระ ปราศจากการกระทำ อันเป็นการรบกวน ขัดขวาง ช่มชู้ หรือบีบบังคับ หรือเป็นอุปสรรค ขัดแย้ง หรือขัดขึ้น ไม่เคารพเชื่อฟัง ระเบียบปฏิบัติหรือข้อกำหนดหรือคำสั่งของศาล หรือเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานยุติธรรม หรือกระทำการอื่นใดอันเป็นการทำให้ความน่าเชื่อถือของศาลลดลง ซึ่งการฝ่าฝืนกระบวนการพิจารณาคดี ของศาลในการบังคับใช้กฎหมายย่อมมีความร้ายแรงไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการละเมิดบทบัญญัติของกฎหมายโดยตรง อีกทั้งหากศาลถูกทำลายความศรัทธาหรือความเชื่อมั่นลงไป สถาบันที่จะปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของคนในสังคมย่อมถูกทำลายลงไปด้วยเช่นกัน การกำหนดความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลจึงเป็นหลักการพื้นฐาน ที่จะรักษาระบบกฎหมายให้มีความมั่นคง ทั้งยังเป็นการสร้างกลไกในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งความเคารพ และยอมรับในอำนาจตุลาการและคุ้มครองสถาบันศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นการปกป้องความน่าเชื่อถือ ของศาลในฐานะเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการในการประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ดังที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๘ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติไว้ว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระ ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง” ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลจึงมิได้กำหนดไว้เพื่อคุ้มครองผู้พิพากษา เป็นการส่วนตัว หากแต่คำนึงถึงการดำรงและรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมในบ้านเมืองและความน่าเชื่อถือของศาล ในฐานะผู้ใช้อำนาจตุลาการเป็นสำคัญ โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดมาตรการ ลงโทษผู้ที่กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไว้ในมาตรา ๓๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ถ้าคู่ความฝ่ายใด หรือบุคคลใดกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลใด ให้ศาลนั้น มีอำนาจสั่งลงโทษโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง

หรือทั้งสองวิธีดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ (ก) ไล่ออกจากบริเวณศาล หรือ (ข) ให้ลงโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ” วรรคสอง บัญญัติว่า “การไล่ออกจากบริเวณศาลนั้นให้กระทำได้ชั่วระยะเวลาที่ศาลนั่งพิจารณาหรือภายในระยะเวลาใด ๆ ก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร เมื่อจำเป็นจะเรียกให้ตำรวจช่วยจัดการก็ได้” และวรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีกำหนดโทษจำคุกและปรับนั้นให้จำคุกได้ไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท”

ข้อโต้แย้งของผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือทั้งสองวิธี คือ ไล่ออกจากบริเวณศาล หรือให้ลงโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยกำหนดโทษจำคุกไว้สูงสุดถึงหกเดือน เป็นบทบัญญัติที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลสามารถลงโทษจำคุกสูงสุดถึงหกเดือนได้ทันทีโดยปราศจากการใช้มาตรการอื่น ๆ ก่อน และเป็นการกำหนดโทษที่รุนแรงทั้งที่ยังมีมาตรการที่จำกัดสิทธิที่น้อยกว่า ไม่สอดคล้องกับหลักความจำเป็น และเป็นมาตรการที่ทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนต้องถูกจำกัดอย่างรุนแรงและสูญเสียไปมากกว่าประโยชน์สาธารณะที่ได้รับจากการทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยสงบเรียบร้อย และก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคมที่รัฐต้องเสียไปในการดำเนินการเพื่อดูแลผู้ต้องขังโดยไม่จำเป็น อันเป็นการเพิ่มภาระและจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดต่อหลักความได้สัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดการกระทำอันเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไว้ในมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ ในหลายกรณี ซึ่งในแต่ละกรณีส่งผลกระทบต่อการพิจารณาคดีของศาลแตกต่างกันออกไป ตั้งแต่การกระทำที่มีลักษณะเป็นการสร้างความไม่สงบเรียบร้อยในบริเวณศาล จนไม่อาจดำเนินการสอบสวนพิจารณาต่อไปได้ไปจนกระทั่งการกระทำที่ทำให้อำนาจศาลลดความน่าเชื่อถือและความศักดิ์สิทธิ์ลง ทั้งกรณีที่เกิดขึ้นต่อหน้าศาลในขณะออกนั่งพิจารณาคดีซึ่งมีผลกระทบต่อ การพิจารณาคดีที่ต้องดำเนินไปโดยรวดเร็วและเป็นธรรม และกรณีที่ไม่ได้เกิดขึ้นต่อหน้าศาล แต่การกระทำส่งผลกระทบต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาลหรือส่งผลกระทบต่อ การอำนวยความสะดวกของศาล จึงจำเป็นต้องกำหนดวิธีการลงโทษแก่ผู้ที่กระทำละเมิดอำนาจศาลตามความเหมาะสมของการกระทำในแต่ละกรณี การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓

กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลได้โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือทั้งสองวิธี คือ ไล่ออกจากบริเวณศาลหรือให้ลงโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจ เลือกใช้วิธีการที่กฎหมายกำหนดนั้นได้ตามความเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งกรณีตามหลักความจำเป็น เพื่อกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาให้น้อยที่สุดแต่ต้องบรรลุวัตถุประสงค์ ของกฎหมายได้ด้วย เนื่องจากในบางกรณีใช้เพียงมาตรการสั่งลงโทษโดยการไล่ออกจากบริเวณศาล ก็สามารถที่จะระงับยับยั้งการกระทำอันเป็นการละเมิดอำนาจศาลนั้นและทำให้กระบวนการพิจารณาดำเนินต่อไปได้ แต่บางกรณีการกระทำนั้นไม่ได้เกิดขึ้นต่อหน้าศาลหรือในบริเวณศาล หรือเมื่อไล่ออกจากบริเวณศาลแล้ว ผู้กระทำขัดขืนไม่ปฏิบัติตาม หรือไม่มีความเคารพยำเกรงต่อกฎหมาย หรือเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อ การรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาลหรือส่งผลกระทบต่อความยุติธรรม ของศาลอย่างร้ายแรง ศาลอาจใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษจำคุกหรือปรับผู้กระทำความผิดอำนาจศาล หรือจะสั่งลงโทษทั้งสองวิธีก็ได้ หากใช้บทบังคับให้ศาลต้องสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ด้วยการจำคุกโดยทันทีแต่อย่างไร ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ที่กำหนด ให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจเลือกวิธีลงโทษผู้กระทำความผิดได้นั้น จึงเป็นมาตรการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักความจำเป็นแล้ว

สำหรับข้อโต้แย้งที่ว่า โทษจำคุกตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ กำหนดให้ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกินหกเดือน ไม่สอดคล้องกับหลักความจำเป็นเพราะไม่ใช่มาตรการ ที่จำกัดสิทธิให้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกำหนดโทษในต่างประเทศ รวมถึงโทษจำคุก ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๔ ที่กำหนดให้ศาลลงโทษจำคุกได้ไม่เกินหนึ่งเดือน นั้น เห็นว่า การกำหนดอัตราโทษฐานละเมิดอำนาจศาล ในแต่ละประเทศย่อมมีความแตกต่างกันตามสภาพของสังคมและบุคคลในประเทศนั้น ๆ โดยมีการกำหนดอัตราโทษจำคุกทั้งที่น้อยกว่าและมากกว่าของไทย ซึ่งการกำหนดบทลงโทษ ในกฎหมายย่อมมีเหตุผลความจำเป็นหรือความเหมาะสมในแต่ละเรื่องแต่ละกรณีต่างกันไป ไม่อาจกำหนดเป็นบรรทัดฐานเดียวกันเพื่อใช้แก่การกระทำ พฤติการณ์ เหตุการณ์ หรือผลลัพธ์ ที่แตกต่างกันได้ นอกจากนี้ ศาลยุติธรรมเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวงทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา

และคดีอื่นใดที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น โดยศาลใช้กระบวนการพิจารณาที่คู่ความเผชิญหน้ากันในห้องพิจารณาลักษณะของคดี รวมถึงสภาพบังคับและความร้ายแรงของโทษ ทำให้มีโอกาสที่จะเกิดความไม่สงบเรียบร้อยในบริเวณศาล อันนำไปสู่การกระทำละเมิดอำนาจศาลได้มาก แตกต่างกับกรณีของศาลปกครองที่ใช้กระบวนการพิจารณาที่คู่ความมีโอกาสน้อยที่จะพบกันในศาล โดยศาลมีบทบาทในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ลักษณะของคดีเป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเอง อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง การกำหนดมาตรการลงโทษตามกระบวนการพิจารณาของศาลดังกล่าวย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมและจำเป็นเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและสามารถดำเนินต่อไปโดยไม่เสียความยุติธรรม มาตรการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ที่กำหนดอัตราโทษจำคุกไว้สูงกว่าที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๔ จึงเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล เพื่อให้การใช้บังคับกฎหมายบรรลุนิติประสงคในการป้องกันและยับยั้งบุคคลที่กระทำการหรือจะกระทำการอันเป็นการละเมิดอำนาจศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม้กฎหมายจะกำหนดให้ศาลสามารถสั่งลงโทษจำคุกได้ไม่เกินหกเดือนก็ตาม แต่ก็เป็นกำหนดอัตราโทษจำคุกชั้นสูงโดยไม่มีขั้นต่ำ ศาลสามารถใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษชั้นสูงที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หรือไม่ลงโทษก็ได้ ทั้งนี้ ตามความจำเป็นและความเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งคดี

ดังนั้น การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือทั้งสองวิธี และกำหนดโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน จึงเป็นมาตรการที่มีความเหมาะสมทำให้บรรลุนิติประสงคของกฎหมาย และจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเท่าที่จำเป็น และได้สัดส่วนหรือมีความสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับกับสิทธิหรือเสรีภาพที่ประชาชนจะต้องสูญเสียไป แม้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอยู่บ้าง แต่ไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ เป็นมาตรการที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลที่สอดคล้อง

กับหลักความจำเป็นและหลักความได้สัดส่วน พอเหมาะพอควรแก่กรณี ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

นายวรวิทย์ กังศศิเทียม

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิรุฬห์ แสงเทียน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิรนิติ หะวานนท์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายณภดล เทพพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ